

179. 555.

sie sey recht / vnd die Sacramentixer hielten s in irwuns / als man jn aber weyter fragt / ob auch das wesen des Leybs vn Bluts Christi / hier vnden auff erden mit dem Mund empfangen werde / hat er geantwort / Nein / nicht mit dem Munde meines Leybs in Nachtmal / Sondern mit dem glauben im Himmel / da Christus sitzt zur rechten Gottes / etc.

Ein solcher Caluinischer fuchs steckt auch hinde r den Zipserschen Sacramentixern vnd den Lamen / als wahr Gott lebt / sie wurden sonst wider uns nicht so wüeten vnd toben.

Derhalben so frage ich hicmit den Pfarrher in Kestmarcke vnd alle seine Rotgesellen in sonderheys / nicht als ein Prediger / sondern als ein glied vnd getaufter Christ im Kestmarkte / in Lamen vnd von wegen aller meiner Landsleute / auf befelch vnsers Herrn Jesu Christi / der uns die Geyster zu prüfen besolhen / bitten auch er wölle vns rund vnd kurz mit Ja oder Nein begegnen vnd antworten Wie lang hincket jhr auff beyden seiten / ist der Herr Gott / so wandelt ihm nach / isses aber Baal / o idelt jh... na ch : 1. Reg. 18.

Zum ersten / ob er von herzen glaubt vnd Ihesus Christus / nach seiner warhaftigen Natur / wegen der Personlichen vnd vnzertren einigung / Gottes vnd Menschens / vnd sitzen zur hand Gottes allwissent / Allmechtig vnd allenhalben ges gewortig sey / Auch im H. Abentmal wesentlich vnd warhaftig / wie er selbst der Herr Christus spricht / Mir ist gegeben aller Gewalt jm Himmel vnd auff erden / Item / wo zwon oder drey versamlet sein / da bin ich mitten vnder ihnen. Item ich bin bey euch alle tage / bis an der Welt ende.

Zum

ASTRONOMICA

H I T I A

De

emate illo,

LUNAM ILLU. E QUEAT?

Sen

Lunæ Secundario.

positions,

summo Lumine,

Bergensium Academij.

Æ S I D E

INO KINLENIO;

S. Facult. Phil. Adjuncto,

ice defendet

S VVINDISCH

o-Ungar.

Tartii horis pomeridianis

torio Majori.

E B E R G A E ,

ORECK Acad. Typogr.

CIC CXXIX.

sie sey recht / vnd die Sacramentirer hieltens in irenns / als
man jn aber weyter fragt / ob auch das wesen des Leybs vñ
Bluts Christi / hie vnden / auff erden mit dem Mund em-
pfangen werde / hat er geantwort / Nein / nicht mit dem
Munde meines Leybs in Nachtmal / Sondern mit dem
glauben im Himmel / da Christus sitzt zur rechten Got-
tes / etc.

Ein solcher Caluinischer fuchs stectt auch hinder den
Zipserischen Sacramentirern vnd den Lamen / als wahr
Gott lebt / sie wurden sonst wider vns nicht so wüeten vnd
toben.

Derhalben so frage ich hicmit den Pfarrher in Reßmarcke
vnd alle seine Rotgesellen in sonderheyr / nicht als ein Pre-
diger / sondern als ein glied vnd getaufter Christ im Reys-
marckt / in Lamen vnd von wegen aller meiner Lands-
leute / auf befelch vnsers Herrn Jesu Christi / der vns die
Geyster zu prüfen besolhen / bitten auch er wölle vns rund
vnd kurz mit Ja oder Nein begegnen vnd antworten
Wie lang hincket jhr auff beyden seiten / ist der Herr Gott,
so wandelt ihm nach / isses aber Baal / o " idelt jh...
na ch : 1. Reg. 18.

Zum ersten / ob er von herzenglaubt vnd
Jesus Christus / nach seiner warhaftigen
Natur / wegen der Personlichen vnd vnzertren-
einigung / Gottes vnd Menschens / vnd sitzen zu
hand Gottes allwissen / Allmechtig vnd allenhalben ges-
genwertig sey / Auch im H. Abentmal wesentlich vnd
warhaftig / wie er selbst der Herr Christus spricht / Mir
ist gegeben aller Gewalt jm Himmel vnd auff erden / Je-
tem / wo zwon oder drey versamlet sein / da bin ich mitten
vnder ihnen. Item ich bin bey euch alle tage / bis an der
Welt ende.

Zum

DISQVISITIO ASTRONOMICA

P R I M A

De

Themate illo,

A N TERRA LUNAM ILU.
MINARE QUEAT?

Seu

De Lumine Lunæ Secundario.

Cujus positiones,

*Prospere*n*te summo Lumine,*

in Almâ VVittebergensium Academiâ,

P R A E S I D E

M. VALENTINO KINLENIO;

Prausn. Siles. Ampliss. Facult. Phil. Adjuncto,

Publicè defendet

JOHANNES VVINDISCH

Leuco-Ungar.

Ad diem 4. Marii horis pomeridianis

In Auditorio Majori.

W I T T E B E R G E,

Typis AUGUSTI BORECK Acad. Typogr.

ANNO 1710 CXXIX.

V I T R I S

Nobi ipsimus, circumspectis & Amplissimis.

Dn. Paulo Cramero Seniori.

Dn. Sigismundo Möß / Reip. Cæsareop. Senatori meritissimo.

Dn. Conrado Cramero.

Dn. Paulo Cramero Juniori.

Dn. Danieli Cramero.

Dn. Tobiæ Bereß / Reip. Cæsareop. civi primario.

Dn. Danieli Braun.

Dn. Matthiae Finc.

Dn. Tobiæ Müllether / Reip. Iglov. civi optimo.

Dn. Johanni Mittwischer.

Dn. Balthasari Windisch.

Inclutæ Reip. patriæ Civibus primariis.

*Dominis Patronis ac consanguineis meis unicè
suspiciendis*

Disputationem hanc

observantie causâ

inscribo

Johannes VVindisch.

C V M D E O

Thesis

1. TERRA mater : *Homo* soboles.

2. Utrique sua Majestas.

3. HOMO in Natura miraculum.

4. Et quoad esse ; & quoad operari.

5. Quoad esse. Definitur animal rationale.

6. Ratio optimum quid in homine ; quippe quā
antecedit pecus brutum, sequitur Deum.

7. Componitur ex corpore , & anima.

8. In corpore quot membra, tot mysteria.

9. Anima ut quid corporis est , sic non quid corporei.

10. Abhorret ab eo , & quod in *Categor韆 Quantitatis*, & ab
eo , quod in *Categor韆 Qualitatis* sedem suam fixit , corporeo.

11. In corpore est subjective , & actualiter ; non tamen in-
clusive , & localiter.

12. Unitur cum corpore admirabiliter : à corpore tamen
non est dependenter.

13. Quoad operari. Edit homo opera subtilia , ita ut cum
natura ipsi certare videatur.

14. Quod natura invidiā quasi sepelit , homo studio perti-
naci aperit .

15. Ab hominis curiositate nihil tutum .

16. TERRA M quod spectat , contempta ea quidem in
oculis hominum .

17. Parva quoque quoad quantitatem .

18. Quippe ad extimam sphærā collata , instar puncti (non
Mathematici , cum hoc sit indivisible , & quidem non illimitatum ,
sed limitatum , & per divisibilitatis negationem : sed) physici .

19. *In partita nobilitate compensata.*
20. *Multa in ejus arcâ arcana.*
21. *Omnem ferè artem in cā Deus absolvisse videtur.*
22. *De opifice testatur opus.*
23. *Nihil, iudicio Magni Kepleri, in animantis corpore, quod non deprehendatur in animâ terrena opere.*
24. *Hinc Ei Tellus animal, l. 4. Harm. c. 7. p. 160.*
25. *Quod animali est sua anima, hoc Telluri natura sublunaris, quæ ad præsentiam adspectum movere tempestates : Idem ibid. vide tot. c.*
26. *Ut ita illos oporteat esse fæces, qui Terram reliquorum Elementorum ajunt fæces.*
27. *Circa hanc Matrem homo non est otiosus, sed negotiosus.*
28. *Rimatur, quanquam non semper expiscatur.*
29. *Quod Terra habet, non semper appetet.*
30. *Non raro enim cognoscenda fugiunt intellectum nostrum, vel magnitudine, vel exiguitate.*
31. *Estque finis hominū. Terra data filiis hominum. Cur? Non tantum propter eum; verum etiam propter hunc usum, ut à nobis cognoscatur.*
32. *Non quidem factus est homo ad Terram, & propter Terram; quanquam de Terrâ, & in Terrâ.*
33. *Terra enim propter hominem; Quia omnia propter hominem. Quin & Deus factus Homo propter hominem.*
34. *Interim tamen dum is in Terra, in Terram diligenter inquirere debet.*
35. *(Cautè hic. Ita Terra pateat, ut ne Cœlum lateat.)*
36. *Et multa præclara ac illustria, humana invenit ac deprehendit industria.*
37. *Testis admiratio, quæ multis hanc vocem extorqueat : Non putarem*
38. *Quin & admirationis soboles, Ritus. Multa à multis fratribus ignorantie bona ac necessaria inventa, de quibus diu siluit orbis, haut sicut ac colores à cæcis ridentur, in fraudem Veritatis.*

39. Sunt

39. Sunt quidem innovationes quædam
omnes ob id infeliciter cadunt : quin potius ad penitiora veritatis
penetralia, quò tendendum unice est, januam aperiunt. Ita scitè
noster Tycho l. i. Progym. p. 637.

40. Ex infinitis inventis, unicum videamus nunc : Dubita-
tur, an Terra nostra radit à Sole sibi immis̄is, Lunam irradiare, ac illu-
strare queat ?

41. Geminum enim Luna lumen : Primarium unum ; alterum
secundarium.

42. Illud majus; estque cur Luna luminare, & quidem majus,
dicatur.

43. Solem Patrem agnoscit. Hic sub controversiam non-
venit.

44. Hoc minus, quod in distantia Solis proximâ, nempe
post conjunctionem, cernitur.

45. Cernitur non tantum extremus tenebrosæ partū limbus lu-
cere; verum etiam *integra Luna facies*, illâ nempe parte, quæ ful-
gorem Solis nondum sentit, lumine quodam nec exiguo albicare,
inter crepuscula etiam, imo Sole adhuc *supra Horizontem commoran-*
te.

46. Hæc lucula dubium movet : Sed Terra removet; ut-
pote quæ illius genitrix.

47. Tres pro hac sententiâ ponimus arietes. Primus solitu-
dinem causæ habet, nempe, ex nullo alio, quam Telluris corpore
fulgorem istum effundi, demonstrat.

48. Removetur, primo, ipsa Luna: quippe quæ ne micam qui-
dem lucis congenitæ habet.

49. Falsum enī est, quod multi asserunt, Lunam nativo
quodam & congenito lumine gaudere, sed exili, & obscuro.

50. Falsum, inquam Corpus quippe merè opacum.

51. Opacitas est Luna proprietas.

52. Lunæ corpus ipsum non aliter se exhibet, quam quili-
bet obvius partes, inquit Keplerus Opt. c. 6. n. 2. p. 229.

53. Item n. 9. d. c. p. 248. *Luna tale est corpus, quale hæc nostra*
Terra est.

54. Estq; totaliter, & quoad omnes partes, opaca.

A 3

55. Ex

penitiora
fed non

3

AB

I

D 470
Lunæ cas

55. Ex amina parte non est lucida, & ex residua opaca, sed tota opaca.

56. Quando lucet, fit hoc non ex globi conversione, quasi lucida pars latens emergat: Sed ex Solis illuminatione.

57. Audirationes. Primam supeditat nomenclatura.

58. Dicitur Luna, quasi luce nitens aliena, nempe Solari: Quemadmodum Sol dicitur, quod solus luceat luce congenita.

59. Alteram largitur opaci proprietas.

60. Opacum est, quod lucis radios non transmittit.

61. Hinc opacum est, & id, quod multis superficiebus confragrosum est: & id, quod multam densitatem obtinet: & id, quod multum colorem, vel in quantitate, vel in qualitate habet, Kepl. Opt. c. 1. prop. 13.

62. Haec enim omnia radios impediunt.

63. Conciude nunc: Ergo Lunæ corpus opacum. Radiis enim transitum denegat.

64. Quia est & densum, ut est Terra: & coloratum impensè: & aspera superficie, Kepl. Opt. c. 6. n. 2. p. 228.

65. Tertiam exhibet macularum lunarium qualitas.

66. Lunæ purè lucere haut datum.

67. Maculata lucet maculatis.

68. Maculae illæ nihil aliud sunt, quam transparitio solidiorum, sicciorumq; partium compaginis lunaris, per circumfusum vaporum circa eandem ambitum, Dno Christiano Sev. Astr. Dan. parte 2. l. 1. p. 192.

69. Sunt ergo ibi dissimilaritates partium. Ergo opacitas.

70. Quartam tradit communis Planetarum affectio, quæ tenebrostas.

71. Planetas omnes corpora opaca pronunciant Astronomi.

72. Nec forsitan falso. Nam quivis accessu ad solem maiorem accipit splendorem, illustriusq; eandem verberat.

73. Quid? quod eadem phases in Venere, quæ in Luna deprehendantur.

74. Haec omnia opacitatis indicia certissima.

75. Soli Soli privilegium, propriâ luce lucere, (intellige in

in intervallo. Veritabile enim est, ^{ixx}, in numero etiam, ac naturali resplendere lumine : Quippe radios solares ad altissimam regionem in tanta claritate non pertingere, illustratio Planetarum arguit,) datum ac concessum.

76. Arguit hoc illius, tum magnitudo, seu quantitas: *tum* spissitudo & densitas: *tum* penetratio & activitas.

77. Hinc ei lacum, sive sedem in *Centro Universi* dat & concedit schola Copernicana.

78. Centrum quippe, seu medium, ad influendum aptissimum.

79. Quis in hoc pulcherrimo Templo lampadem hanc in alio vel meliori (quam medio) loco poneret, quam unde totum simul illuminare possit, *inquit Magnus ille Copernicus lib. I. Rey. cap. 10.*

80. Siquidem, pergit non inepte quidam lucernam Mundi, alii mentem, alii rectorem vocant. Trismegistus visibilem Deum: Sophocles Electra intuentem omnia. Ita profecto tanquam in solio Regali Sol residens circumagentem gubernat Astrorum familiam. *Hac Copernicus.*

81. Confirmare videtur rem *situs cordis* in animali. Ideo enim in medio posicū, ut melius influere possit spiritum, & calorem singulis membris.

82. *Quintam proponunt incrementa & decrementa Luna.*

83. Interdum videtur Luna non esse, nempe in ♂: interdum incipere esse, nempe diebus inter ♂ & ♀ interceptis: Interdum complete esse, ut in ♀: Interdum desinere esse, subsequentibus diebus.

84. Quæ, quæso, varietatis hujus genitrix & Uno verbo. Lunæ opacitas.

85. Quod non habet, dare non potest.

86. Sextam & ultimam dant Eclipses.

87. Globi terreni inter Solem & Lunam diametralis *interpositione*, est Lunæ obtenebratio.

88. Lunæ corporis inter Terram & Solem *interjectio*, est luna solari inhibitio.

89. Cau-

89. Cauiam dic opacitatem. In Eclipse Lunari Luna lucere nequit, propter Telluris, corporis affinis, opacitatem.

90. In solari Solis lux latitat propter Lunæ opacitatem. ~~A.~~ quæ enim transitum radiis solaribus, ac Terra, denegat.

91. Hanc opacitatem non tollit Verbum Jehova, Lunam, luminare magnum appellans.

92. Luminare dicitur non respectu originis, principii & modi possessionis lucis, an nimirum illam à se, an vero ab alio sidere, seu dependenter habeat: Sed respectu usus, officii, existentia, ac communicationis.

93. Nocti p̄esse debet. Nega, si potes, lumine mutuatatio hoc præstari non posse.

94. Alieno aratro etiam arare possumus.

95. A fortiori, quod hic usus, denominatio.

96. Removetur II. Venus, cui nonnulli partes illas transcribere non dubitant.

97. Lux illa Lunæ crescenti perpetua est. At qui esset, positâ Veneri Matre; quippe quæ illi non semper ad illud latus est objecta.

98. Interdum Venus infra Solem posita eidem unitur. At tunc omnes radii aversi sunt à Luna versus solem.

99. Radius Veneris ad marginem Lunæ quidem pertingere potest; at ad discum medium non item.

100. Impeditur enim objectu ipsius corporis. Altior quippe Venus Lunâ.

101. At Lunæ non tantum circulus; verum etiam integer discus luce perfunditur.

102. Removetur III. Sol. Si Sol lucis istius causa: fieret hoc vel allucendo: vel illucendo, seu trallucendo.

103. Non hoc; Quia lumen istud nunquam imminueretur.

104. Semper enim hemisphærium Lunæ à Sole est illustratum, tempore Eclipseos excepto.

105. At diminuitur, Luna ad quadraturam properante, & omnino etiam hebetatur quadrato superato.

106. Quid? quod Lunæ corpus lucidum è toto, ratione hac, redderetur. Diffunderet enim ex se, in se terminatam, lucem.

107. Quin

107. Quia & corpus p...
transitum concederet. At neutrū verū.

108. Nec illud. Circulus enim illuminationis planè post Lu-
nam laterat. 3
*Quia & corp
illumina
tum folia*

109. Et lux non tantum in *margine*, sed & in *toto corpore*. fa

110. Removentur IV. omnes stellæ. Fulgor in Eclipsibus pro-
diens claritate cedit fulgori nostro. IV

111. Subrufus siquidem, ac quasi æneus.

112. Mutabilis itidem ac loco mobilis. Vagatur enim per
Lunæ faciem.

113. Pars, quæ peripheriæ umbræ terrestris propinquior, cla-
rior est, reliqua semper obscurior.

114. At lux à Stellis communicata neutrū concederet. *Hic*
primus aries. a

115. Alter, Lunæ ad Terram in noviluniis, & post, positum
exhibit. b

116. In conjunctione unum Lunæ hemisphærium Solem : al-
terum Terram respiciunt.

117. Illud connatam: hoc communicatam lucem vident.

118. Illud à Sole illustratur radio directo : Hoc à Terra radio
reflexo.

119. Quamquam neutrū lumen in ipsâ conjunctione sentia-
tur: sed paulò post eandem benē.

120. Et melius quidem diebus à conjunctione proximioribus:
debilius remotioribus.

121. Is enim, inquit Galilæus, inter duos hosce globos ser-
vatur tenor, ut quibus temporibus maximè à Luna illustratur Tel-
lus, iisdem minus vice versa à Terra illuminetur Lna, & è contra,
Sider. Nunc. p. m. 28.

122. Hinc quia Luna per quadrantem à Sole remota, dimidi-
um tantum hemisphærii terrestris illuminatum conspicit, lux Ter-
ra Lunæ communicata exilior appareat.

123. Nulla verò ferè in oppositione. Quia hemisphærium in-
termedia Telluris planè tenebrosum.

124. Non ergò ingratia Tellus nostra. Par beneficium repo-
nit. Quantum Luna petit, dat: in opia ejus lubens supplementum
mittens. Utinam tale omnibus ejus incolis esset ingenium!

B

125. Ter-

*Terra de ratione
solem
et aperte
te venus nobis*

126. Terra licet non sit vel lucida; cum lucem ex sua natura non habeat, seu luminis non sit diffusiva.

127. Vel translucida, seu pellucida; quia luminis intra se non est receptiva.

128. Est tamen splendida. Radios siquidem reflectere aptata est.

129. Aliud Eux, Lumen splendor.

130. Ab illa lucidum: ab isto diaphanum: ab hoc splendidum corpus.

131. Splendescientia per opacitatem stare potest.

132. Quamvis non sit inimpedibilis, & semper de facto: semper tamen de possibili, & aptitudinaliter.

133. In oppositum Tu multa. Primo inquis; Tellurem non lucere, quia id a nobis non sentiatur.

134. Quid audio? Ergo statim illud non est, quod non sentitur?

135. Si ita: nec Planetas dixerim moveri. Quis enim eorum motum sentit? Causa proinde hic fallacia.

136. Sed tibi nego, Terrae lucem non sentiri.

137. Ablego te ad Keplerum: qui tibi experimento suo fauces obcludet.

138. Ita inquit, Anno 1601. cum in Styriam rediisse, nego^mtioli causam adscendi in montem insignis altitudinis, Schekel dictum, Stubenbergiorum ditionis, Terrarum orbem ex binis montibus, appensam libellam mensurus.

139. Et montem quidem ipsum, supra vertices alterius montis, qui habet arcem Wildanum impositam, attolli quinque turrium Argentinensium altitudine demonstravi: & sane respectus in colles ceteros inferioris regionis per decem & amplius germ. mil: non alia praebuit opinionem consideranti, ac si ad pratum aliquod respicerem, in quo fœnum in manipulos distributum sit.

140. Ex hoc igitur monte adspicienti, Terra se se incredibiliter claritate objicit, adeo ut cum orta subito nebula Cœli mihi faciem intercepisset, papyrus extensa multis partibus clarius ab infra illustraretur, quam desuper: nebula montem tegente, regione vero a Sole illustrata. Ethanc quidem claritatem universa Terra exhibet.

luxurians, alicubi & novalibus rubens frequentib⁹. Qui vero
di⁹ sulcaba⁹ regionem, Mura fluvius; tūm stagnans & turbidus;
eximio splendore, caligantem Terrarum claritatem facile
vicit. Hæc evenēre ideo, quod præruptus mons me paululum in
perpendiculum subvexisset, quo rectiores à Terris subjectis ra-
dii allabi poterant. Quid vero non erat futurum, si totum Terra-
rum orbem rectis projectis propemodum lineis intueri potuif-
sem? Opticorum c. 6. n. 9. p. 251.

141. Hæc tibi Keplerus Contra experientiam quid tu? An
perges negare? Pertinacia flagitium summum.

142. Sed progrediamur ulterius. Hæres aut circa rem, aut
circa modum.

143. Res certa. Terra lucet. Ostensum.

144. Modum quod spectat, non potest tantum videre de luce
in plano, quantum in alto.

145. Conscende Lunam, nec ibi in superficie tantam lumi-
nis portionem dabitur videre, atque in loco sublimiore.

146. Et tamen lucet Luna. Lucet ergo & Terra.

147 Quas Phases Luna Terræ: eas etiam Terra Luna exhibet.

148. Deinde moveris Scripturæ silentio, quod scilicet nuspiane
Lumen Terræ detur.

149. Sed hoc nihil. Quæro, an quoad naturalia negative ibi
valeat consequentia? Haec puto.

150. Multa in natura patent, quæ in Scriptura latet: & contra-

151. Quero, an officium Scripturæ, recensione naturalium
profiteri? Quis affirmaret?

152. Longè sublimi⁹ quid pertractat. Tradit cognitione tūm
finis, & quidem non tantum absolute, verum etiā quoad circumstan-
tias, quæ illum reddunt appetibiliorem: tūm mediorum: tum pro-
prietatum substantiarum separatarum, & specialiter prime.

153. Naturalia commemorat incidentia, & secundaria: non
ex professo, & primario.

154. Hinc stultitia eluescit Nagelii, fabricantis Astronomi-
am ex Scriptura; & in specie ex Apoc. Johannis.

155. Quid, Nageli, Scripturæ cum astris? Hominū, non Cœli mo-
tus illi cura.

156. Nee

*Fac ex nuda
Secta fac
Suffici
mentem
series inv*

hi fabricare Astronomiam: quemadmodum nec ex qua vñ p̄dictione Astrologiam.

157. Nisi forte tibi placeret istud: ut, quemadmodum tu: Astronomia mentionem facit stellarum, Eclipsum &c. & Astrologia versatur circa p̄dictiones. Apocalypsis Johannis itidem. Ergo Apocalypsis Johannis est liber Astronomicus & Astrologicus.

158. Sic nos pariter. Asinus habet duas aures. Nagelius habet duas aures. Ergo Nagelius est Asinus.

159. Miraris conclusionis faciem? At, me Christe, in tuâ Schola longè firmissima, ubi præter ullam, ullius infamia notam, ex communi & generali fine identitatem specierum quis colligit?

160. Utrum te dimittamus, scias non revelationes, sed observationes peperisse, tūm Astronomiam, tūm Astrologiam.

161. Non est ergo, quod configrias ad Scripturam, divitem revelationum apparatum. Intra ambitum Philosophia conclusa Astronomia & Astrologia.

162. Deniq; & hoc tibi impedimento: quia Terra non est Stella.

163. Quæritur autem, an Major simplicitè sit vera, nempe solius Stellaræ esse lucere? Sicut: nullum aliud corpus resplendet. At, qui salvabis experientiam?

164. Corrige: quod net Stella, nec aliás aptum natum splendere, illud non lucet. Quis tibi nunc dabit Minorem? Quod Stella non est, præstare aliquid potest, quod Stella est.

165. Minorem simpliciter negat Iycaum Copernicæum. Terra non ita ibi Elementum, ut simul sit Ætheris membrum, ac ornamentum.

166. Est Mater non in sellâ sedens otiosa, & quiescens: sed sobolem in rota urbe (orbe) circumferens.

167. Vagam illam, ac Lunam splendore superantem, non autem sordium mundanarum quæ faciunt Sentinam esse, demonstrabim; & naturalibus quoque rationibus sexcentis confirmabim; inquit præstantissimus Math. Gal. Gal. Sid. Nunc. p. 29. Alios taceo.

168. Quid nunc restat? Hoc unum. Qui est Autor omnis stabilitatis, & mobilitatis, laxitatis, ut stabiles simus in bono, mobiles in malo.

169. Moveatur, aut non moveatur Tellus: nos modò à Tellure (concretivè sumtâ) non moveamur.

Et sic sat est.

I. N. J.

463

Majestatischer Ehren-Thron/
des

Glorwürdigsten / Grossmächtigsten /
und Gottsfürchtigsten /
Käysers und Königes /

E O P O L D I

des Grossen /

Unsers Allernädigsten Herrn / Käysers und

Königes /
den / die unvergleichliche Gottseligkeit erbauet /
die Hochstrühmliche Mildigkeit bestettigt

und gezieret /
auf welchen /

Ghro Käyserliche Dayestät /

die Zween Adlers - Flügel nemlich /

der Weltberühmte Sieg / und Längstverlangter Friede

sanft erhaben / und herrlich gesetzt /

mit lebendigen Farben / am Tage LEOPOLDI
bestmöglichst entworffen aus Höchstschuldigster Pflicht / und
allerunterthänigster Ehrbezeugung /

von

ISAACO, ZABANIO AA. LL. & Phil. Doctore,
Und bey der Evangelischen Gemeine zu Herrmann-
Stadt/ Diener am Wort Gottes.

Gedruckt in Herrmann-Stadt
von Johano Barth/ Annó. 1699 den 25. Novemb.

Black

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Color Control Patches

8
7
6
5
4
3
2
1
Centimetres
Inches

h fabricare Astronomiam: quemadmodum Astrologiam.

157. Ni^f forte tibi placeret iastronomia mentionem facit stellarum, Extur circa predictiones. Apocalypsis Johannis est liber Astronomicus & Astro

158. Sic nos pariter. A sinu hab duas aures. Ergo Nagelius est A sinu

159. Miraris conclusionis faciem longe firmissima, ubi prae*ter* uliam, munis & generalis fine identitatem sp

160. Ut nunc te dimittamus, rationes peperisse, tum Astronomiam

161. Non est ergo, quod confu^t revelationum apparatum. Intra astronomia & Astrologia.

162. Deniq^e, & hoc tibi impeditum

163. Quaeritur autem, an M^{ai}s solius Stellæ esse lucere? Si ita, nullus. At, qui salvabis experientiam?

164. Corrige: quod nec Stella, d^{icitur}, illud non lucet. Quis tibi nunc non est, praestare aliquid potest, quod

165. Minorem simpliciter negat ita ibi Elementum, ut simul sit Æther.

166. Est Mater non in sellâ sed sobolem in tota urbe (orbe) circum

167. Vagam illam, ac Lunam autem sordium mundanarum quæ faci bim⁹, & naturalibus quoque rationib⁹ inquit præstantissimus Math.Gal.Gal.Sid.

168. Quid nunc restat? Hoc unitatis, & mobilitatis, faxit, ut stabiles

169. Moveatur, aut non moveatur (concretivè suunt) non moveatur

Et sic sat

I. N. J.

463

Majestatischer Ehren-Thron/
des

Glorwürdigsten / Grossmächtigsten /
und Gottsfürchtigsten /
Käysers und Königes /

 E O P O L D I

des Grossen /

Unsers Allernädigsten Herrn / Käysers und
Königes /
den / die unvergleichliche Gottseligkeit erbauet /
die Hochstrühmliche Mildigkeit bestettigt

und gezieret /
auf welchen /

Ghro Käyserliche Dayestät /

die Zween Adlers - Flügel nemlich /
der Weltberühmte Sieg / und Längstverlangter Friede
sanft erhaben / und herrlich gesetzt /
mit lebendigen Farben / am Tage LEOPOLDI
bestmöglichst entworffen aus Hochschuldigster Pflicht / und
allerunterthänigster Chrbezeugung /

von

ISAACO, ZABANIO AA. LL. & Phil. Doctore,
Und bey der Evangelischen Gemeine zu Herrmann-
Stadt / Diener am Wort Gottes.

Gedruckt in Herrmann-Stadt
von Johano Barth / Annó. 1699 den 25. Novemb.

